

۱۷: پاسخ این سوال در آیه شریفه: «يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ» آمده است.

۲۷: پاسخ این سوال در آیه شریفه: «وَمَنْ دَرَأَهُمْ بَرِزْخَ الْإِلَهِ يَوْمَ يَبْعَثُونَ» آمده است.

درس پنجم

منزلگاه بعد

قال: هر آیه ای قال دارد. باید بدانیم این آیه (بیمه کی؟) (بیمه چیزی؟) (وضع زمانی؟) گفته و در

اصح از اجزاء اولی که مجاهدی در راه خدا به شهادت می رسد یا مادری پس از تربیت فرزندان شایسته، چشم از دنیا فرو می بندد یا پدری پس از سال ها تلاش و کوشش در بستر بیماری جان می سپرد و به طور کلی (سوت)

وقتی انسان ها می میرند چه اتفاقی برایشان می افتد؟

آیا ارتباطشان کاملاً با دنیا قطع می شود؟ پاسخ این سوال در آیه: «يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ» آمده است.

۴- آیا به صورت مستقیم وارد جهان آخرت می شوند؟ پاسخ این سوال در آیه شریفه: «وَمَنْ دَرَأَهُمْ بَرِزْخَ الْإِلَهِ يَوْمَ يَبْعَثُونَ»

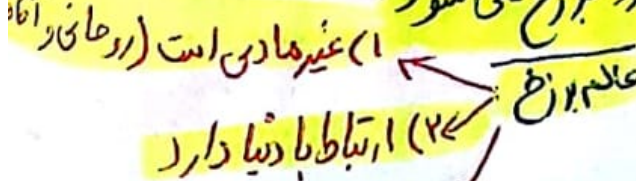
مرحله ای دیگر را پیش رو خواهند داشت؟

اگر چنین است، آن مرحله چه نام دارد؟ چه ویژگی هایی دارد؟ و چه رابطه ای میان دنیا و آن مرحله

وجود دارد؟

(وَمَنْ دَرَأَهُمْ بَرِزْخَ الْإِلَهِ) (حیات - شعور - ارتباط با دنیا)

نکته: وقتی انسان می میرد وارد برزخ می شود.

مقدمه ورود به جهان آخرت

نشانه قرآنی آیات ۹۸ و ۳۲ نحل در آفرینش

الف گفت و گوی فرشتگان با انسان: به عنوان نمونه در سوره نساء آمده است که، فرشتگان به ملازمه خطاب کرده و از احوال آنها می پرسند و در مقابل، آنها پاسخ داده و خود را از مستضعفین بر روی زمین معرفی می کنند. این مکالمه و طرف خطاب قرار دادن، دلیلی بر وجود شعور و آگاهی در برزخ است.

نشانه روایی
یا
صریحی

ب سخن گفتن پیامبر ﷺ با کشته شدگان جنگ بدر: در جنگ بدر، وقتی بزرگان لشکر کفار کشته شدند و سپاه اسلام پیروز شد، رسول خدا ﷺ آن کشتگان را این گونه مورد خطاب قرار داد:

«آنچه پروردگارتان به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟». اشاره: در حدیث بدر که با کشته شدگان سخن گفت

اصحاب گفتند: «ای رسول خدا ﷺ چگونه با آنها سخن می گویی در حالی که مرده اند؟». حضرت فرمود: «قسم به کسی که جانم در دست اوست، ایشان به این کلام از شما شنوا ترند و گفتنی نمی توانند پاسخ دهند».

سبقت دنیا و برزخ

اندر این آگاهی و درک برزخ

۳- وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا:

(با مرگ انسان و ورود وی به عالم برزخ، ارتباط او با دنیا به طور کامل قطع نمی شود) برخی نشانه های تداوم این ارتباط عبارت است از:

الف بسته نشدن پرونده اعمال: پرونده برخی اعمال انسان با مرگ بسته نمی شود و امکان دارد اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آنها کاسته شود.

بسیار زود پس نیست و رو نیلی در دنیا

ارتباط دارد

مفلوژاز
قد آیات به یُنَبِّؤا الْاِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ

به آنچه پیش [از مرگ] فرستاده و آنچه پس [از مرگ] فرستاده است. ارتباط بین عالم برزخ و دنیا از طریق اعمال است که آثار ما تا فرزندان

کده اثر بی اثر وجود ارتباط بین جهان برزخ و دنیا بر ریزده نجات می شود

همان گونه که قرآن کریم می فرماید، دامنه برخی از اعمال، محدود به دوران زندگی انسان است و مرگ، پرونده این اعمال بسته می شود (آثار ما تقدم)؛ اعمالی مانند نماز و روزه؛ اما پرونده بسیاری از اعمال حتی بعد از حیات ما نیز باز می ماند (آثار ما تأخر)؛ به عنوان مثال اگر کسی کتابی را به کسی کتابخانه ای هدیه دهد، یا مطلب مفیدی را به دیگران آموزش دهد، تا وقتی که آن کتاب توسط دیگران

۱- کسانی که فرشتگان (قبض ارواح)، روح آنها را گرفتند درحالی که به خوشستن ستم کرده بودند، به آنها گفتند: «شما در چه حالی بودید؟» گفتند: در سرزمین خود، تحت فشار و مستضعف بودیم». فرشتگان گفتند: «مگر سرزمین خدا بهناور نبود که مهاجرت کنید؟» آنها جایگاهشان در برزخ را سرانجام بدی دارند. سوره نساء، آیه ۹۷
۲- محجه البیضاء، فیض کاشانی، ج ۸، ص ۲۹۶
۳- سوره قیامت، آیه ۱۳

کتابی که در آن از نسبت و گوی من استان و در کتاب
بدر از مرتب سخن گفته و خود دستگیر
و آگاهی در برزخ است

خوانده می شود و آموزش های وی به دیگران منتقل می شود یا از آن استفاده می شود، در پرونده عمل او پاداش می نویسند و بر حسنات او می افزایند، گرچه خود فرد از دنیا رفته باشد. در مقابل، کسی که راه و رسم نادرست و مخالف فرمان الهی را از خود برجای می گذارد، تا وقتی آثار این راه و رسم غلط در فرد یا جامعه باقی است، گناه در دفتر اعمال وی ثبت می شود و روز به روز بر عذاب وی افزوده می شود.

ایستادگی های غلط، تولید و نشر مطالب نامناسب و غیر اخلاقی در فضای مجازی، ایجاد یا تقویت آداب و رسوم غلط در امر ازدواج، ایجاد انحرافات فکری و اخلاقی در دیگران، نمونه هایی از اعمال ناشایستی است که موجب سنگین شدن پرونده گناهان فرد، حتی پس از مرگ وی می شود.

رسول خدا ﷺ می فرماید: هر کس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد، تا وقتی که در دنیا مردمی به آن سنت عمل می کنند، ثواب آن اعمال را به حساب این شخص هم می گذارند، بدون اینکه از اجر انجام دهنده آن کم کنند و هر کس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردمی بدان عمل کنند، گناه آن را به حساب او نیز می گذارند، بدون اینکه از گناه عامل آن، کم کنند.

فعالیت کلاسی در این بخش با هم رو به رو شوید و در ارتباط برقرار کنید. آثار ما را مرور کنید.

نمونه هایی از اعمال را ذکر کنید که دارای آثار طولانی خوب یا بد هستند و بعد از مرگ انسان ادامه می یابند.

.....

.....

بیشتر بدانیم

دومینوی به امتداد جهان آخرت

آیا تا رگری روی سو وقت کرده اید؟ هزاران قطعه، در برنامه ای از قبل تنظیم شده، انرژی خود را به قطعات دیگر منتقل می کنند و در چند ثانیه پدیده ای جذاب، و لذت بخش به وجود می آورند. اما برخی دومینوها از قطعات و اجسام مادی در فضای مادی، شکل نمی گیرند و قطعه هایشان محدود به هزاران و صدها هزار نمی شود. این دومینوها زمانی بیش از ثانیه ها و دقیقه ها و حتی سال ها برای کامل شدنشان طی می کنند و حتی ممکن است به آن سوی حیات انسان کشیده شوند و مهم تر از همه اینکه سرگرمی نیستند! چون هم ممکن است به فاجعه ای هولناک تبدیل شوند و هم ممکن است آینده ای درخشان را در پی داشته باشند!

-الجز الثور، سیوطی، ج ۵، ص ۲۶۰

جالب است که تک تک من و شما در این دو مینو، شرکت داریم.

دومینویی که آن را «forward» یا «copy and paste» می نامند و با «send» نفس ما در آن بیان می یابد.

هر چند نقش پایان می یابد؛ اما آثارش آغاز می شود؛ آثاری که برای همیشه پایدار است؛ حتی برای پس از ما.

ب) دریافت پاداش خیرات بازماندگان: اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می دهند مانند دادن صدقه، طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان، در عالم برزخ به آنها می رسد در سرنوشت آنها تأثیر می گذارد.

ج) ارتباط متوفی با خانواده: شخصی از امام کاظم علیه السلام درباره وضعیت مؤمنان پس از مرگ پرسید: «آیا مؤمن به دیدار خانواده خویش می آید؟»
فرمود: آری
صدیق گفت: کجاست؟
کعبه گفت: کجاست؟

فرمود: چقدر؟
کعبه گفت: چقدر؟
فرمود: «بر حسب مقدار فضیلت هایش. برخی از آنان هر روز و برخی هر دو روز و برخی هر سه روز و کمترین آنان هر جمعه».

تذکره وجود حیات / وجود شعور و احساس / کلام از شیخ شریعتی

با دقت در ترجمه آیات زیر بگوئید هر یک از آیات به کدام یک از ویژگی های عالم برزخ اشاره دارند؟
۱. وجود حیات روحانی در آنجا که فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می کنند در حالی که به خود ظلم کرده اند، می گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟

سوره نساء، آیه ۱۷
تذکره
۲. آنان که فرشتگان روحشان را می گیرند در حالی که پاک و پاکیزه اند، به آنها می گویند: «سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.»

وجود حیات / وجود شعور و احساس / کلام از شیخ شریعتی
۳. با معنی اصول فدا (ص) آنان به این سوره نحل، آیه ۲۲

۱- اصول کافی، کلینی، ج ۳، ص ۲۳۱
۲۸
۴. «کلا انما للهواتها لها» و معنی پیاپی (ص) در الناس پیام غار (ما تواتر استجوا) در
با معنی پیاپی (ص) آنان به این کلام از شیخ شریعتی
کلام از شیخ شریعتی

مربوط به وضع مؤمنان پس از مرگ است. به نصیب دیدار با خویش فضیلت است

منظور از فشار قبر و عذاب‌های داخل قبر چیست؟ آیا منظور تنگ شدن قبر خاکی و عذاب جسم بی جان انسان است؟

در روایات هر جا که سخن از عذاب قبر به میان آمده است، منظور قبرهای دنیوی نیست؛ بلکه در این روایات، قبر کنایه از عالم برزخ است و فشار قبر فشاری است که به روح انسان، به علت قطع تعلق از دنیا و ورود به عالم برزخ وارد می‌شود. توضیح اینکه، با مرگ انسان و جدا شدن روح از بدن، انسان به عالم برزخ وارد می‌شود؛ عالمی که دارای ویژگی‌ها و معیارهای دنیا نیست و از این رو انسان با محیطی ناشناخته و متفاوت با دنیا مواجه می‌شود. انسان‌هایی که در زندگی دنیوی موفق به ترک تعلق به دنیا نشده‌اند و اسیر دنیا و تعلقات آن بوده‌اند و انس با دنیا و دلبستگی شدید به آن هنوز در قلب و روح آنها وجود دارد، با ورود به این عالم جدید و از دست دادن دلبستگی‌های دنیوی، دچار ترس و وحشت می‌شوند و همچنین به دلیل گناهایی که انجام داده‌اند، در عذاب و فشار روحی قرار می‌گیرند. هرچه انس و تعلق انسان به دنیا بیشتر باشد، این فشارها و وحشت‌ها بیشتر خواهد بود و هرچه تعلق کمتر باشد، این ترس و فشار کمتر می‌شود. پس این عذاب و فشار قبر به معنای تنگ شدن قبر خاکی نیست؛ بلکه منظور در فشار و عذاب بودن روح انسان است.^۱

اندیشه و تحقیق

اسم او ...

- ۱- منظور از کلمه «تَوْفِی» در قرآن کریم، چیست و برای اشاره به کدام بُعد از وجود انسان استفاده شده است؟
تَوْفِی به معنی دریافت کامل است خدا در قرآن کریم می‌فرماید که ما در دنیا هم مرتب نفس بخارای تمام که همان دریافت فی لنیم
- ۲- هر یک از موارد زیر به کدام یک از ویژگی‌های برزخ اشاره دارد؟

الف) تلقین میت به هنگام دفن وجود معجزه‌آسا و گاهی وحایت یوم
ب) انجام خیرات و طلب آمرزش برای گذشتگان وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا
ج) زیارت قبور درگذشتگان وجود معجزه‌آسا می‌بر وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا

۱- زندگی پس از مرگ، حسین سوزنجی، صص ۶۶-۶۷